

Załącznik do uchwały
NR XXXVIII/612/09
Rady Miejskiej w Morągu
z dnia 29.12.2009

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
NA ROK 2010

MORAĞ, 2009 r.

Podstawą prawną i merytoryczną programu jest:

- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii** z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485).

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r., w art. 10 stanowi, że przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo –rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego.

I Wstęp

Narkomania jest problemem społecznym stanowiącym wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Ogranicza możliwości rozwojowe krajów biednych, pochłania nieproporcjonalnie wielkie środki w krajach najbogatszych. Niesie ze sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczką, gruźlica, choroby weneryczne). Ryzyko zgonów wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w generalnej populacji porównywalnej wiekowo. Narkomania jest często związana z wieloma innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, prostytutka, przestępczość.

Lata transformacji ustrojowych w naszym kraju, podobnie jak w innych krajach Europy, dały silny impuls do rozwoju narkomanii. Nastąpił wzrost popytu i podaży na narkotyki. Główną rolę odegrały czynniki związane z wielką zmianą społeczną. Podaż narkotyków rosła wraz z rozwojem międzynarodowej wymiany handlowej, rosnącym ruchem turystycznym, otwarciem granic, wymieralnością złotówki, rozwojem przestępczości zorganizowanej. Na popyt wpływ miało intensywne przenoszenie wzorów kulturowych, wśród których pojawiły się również wzory używania substancji psychoaktywnych.

Popyt rósł wśród ludzi młodych, szczególnie dotkniętych kryzysem transformacji, obserwujących upadek dotychczasowych wartości, bezradność pokolenia rodziców, brak perspektyw po ukończeniu szkoły. Reklama farmaceutyków, oferująca leki na wszystkie problemy życiowe: ból, stres, bezsenność, starość, brak energii życiowej wzmocniła tendencję do sięgania po środki narkotyczne i psychotropowe.

Popyt na narkotyki mierzy się rozpowszechnieniem ich konsumpcji. W Polsce źródłem danych na ten temat są badania ankietowe prowadzone w szkołach z których wynika, że w latach dziewięćdziesiątych nastąpił kilkakrotny wzrost rozpowszechniania używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej: z około 5% w 1992 roku do blisko 20% w latach 1999/2000. Należy jednak podkreślić, że przytaczane dane dotyczą młodych ludzi, którzy

próbowali narkotyków w ciągu roku poprzedzającego badanie lub kiedykolwiek w życiu. Odsetki bardziej regularnych użytkowników są znacznie mniejsze i w przypadku biorących raz w miesiącu lub częściej spadają do 2-3%. Rozpowszechnienie używania narkotyków w Polsce jest bardzo zróżnicowane. Są miasta i szkoły, gdzie doświadczenia z narkotykami ma ponad 30% młodzieży; istnieją takie, gdzie narkotyków praktycznie nie ma.

II Czym jest narkomania?

Narkomania to choroba duszy i emocji. U człowieka, który sięga po narkotyki, po pewnym czasie pojawia się przekonanie, że jest to jedyny środek, który pomaga „załatwić różne problemy i potrzeby”. Kiedy czuje się źle, niepewnie, sięga po jeden ze specyfików, po którym ma wrażenie, że coś się w nim na chwilę „poprawia i zmienia”.

Narkotyk tłumi na chwilę jedne emocje, a nasila inne. Kiedy przestaje działać, powracają kłopoty i zmartwienia, często w zwiększonym wymiarze, znów pojawia się smutek lub złość. Jednakże złapany w narkotyczną pułapkę człowiek, przestaje zauważać jak krótkie i nieprawdziwe są te zmiany. Znów chce się poczuć „dobrze” –znów bierze.

Psychologowie mówią o trzech głównych powodach, które mogą skłonić młodego człowieka do wzięcia narkotyku:

- poszukiwanie nowych, przyjemnych wrażeń
- chęć uwolnienia się od stresu, napięć i problemów
- poszukiwanie akceptacji grupy.

Nie wiadomo dlaczego niektórzy młodzi ludzie „wyrównują” swoje „braki” przy pomocy narkotyków, a inni nie. Wiemy jednak, że narkotyk postrzegany jest przez młodzież jako uniwersalny środek na problemy i napięcia –jako prosta, skondensowana przyjemność. Pamiętać jednak należy, że dzieci to dociekliwi obserwatorzy uczący się od dorosłych podejścia do wielu problemów. Jest duże prawdopodobieństwo, że dziecko sięgnie po alkohol lub narkotyk, jeżeli jego rodzice nadużywali leków czy alkoholu.

Często w momencie pojawienia się kłopotów, zamiast próbować się z nimi zmierzyć, szukać sposobu ich rozwiązania, uciekają w alkohol i narkotyki.

Zadanie dorosłych jest „wyposażenie” dzieci w umiejętności chroniące je przed uzależnieniem od środków psychoaktywnych, choroby postępującej, często śmiertelnej.

Działania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień to praca długofalowa i niezwykle trudna, dążąca do zmiany nawyków, mająca na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych.

• Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w gminie.

1. Lecznictwo odwykowe.

W Morągu funkcjonują dwie poradnie leczenia psychiatrycznego i uzależnień dla dorosłych finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Brakuje specjalistycznej pomocy medycznej i terapeutycznej dla dzieci i młodzieży.

2. Inne formy pomocy.

W biurze pełnomocnika burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych od kilku lat funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy z dyżurami: pedagoga, psychologa, prawnika gdzie stworzono warunki uzyskania wsparcia, informacji, ukierunkowania działań.

3. Profesjonaliści w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.

W gminie jest duża grupa nauczycieli przygotowanych do realizacji programów profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą na różnych poziomach rozwojowych. Większość

nauczycieli, pracowników socjalnych i policjantów uczestniczyła w szkoleniu „Rozwiązywanie lokalnych problemów narkomanii”.

Programy realizowane to: „Cukierki”, „Tajemnica zaginionej skarbonki”, „Zanim spróbujesz”, „Spójrz inaczej”, „Program Domowych Detektywów”, „Fantastyczne możliwości”, „Nasze spotkania”.

Dzieci i młodzież uczestniczą w: zajęciach socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych, pozalekcyjnych zajęciach sportowo –rekreacyjnych oraz teatralnych spektaklach i koncertach profilaktycznych.

III Diagnoza

W Gminie Morąg w 2006 roku przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród 1867 uczniów szkół podstawowych (kl. IV-VI), gimnazjów (kl. I-III) oraz szkół ponadgimnazjalnych. Pozyskano także dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Komisariatu Policji w Morągu.

W szkołach podstawowych gminy Morąg przebadano 489 uczniów klas IV-VI. Do zażywania incydentalnego przyznało się 6 osób 1,2% uczniów. Jest to niepokojące, ponieważ można przyjąć, że co około setna osoba w wieku 12-13 lat spróbowała narkotyku.

W szkołach gimnazjalnych gminy Morąg przebadano 981 uczniów. Do zażywania przyznało się 53 osoby tj. 5,4% badanych uczniów (z terenów wiejskich 2 osoby).

Analiza ankiety przeprowadzonej w szkole ponadgimnazjalnej stwierdza, że 20% badanych zażywało kiedykolwiek środki psychoaktywne.

W ankietach szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych sprawdzono także, jakie środki psychoaktywne są najczęściej zażywane wśród uczniów. Najpopularniejszym narkotykiem jest marihuana i haszysz. W gimnazjum 31 osób twierdzi, iż zażywało ten narkotyk, co stanowi 3,1% ogółu badanych, natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych 22%.

Kolejny narkotyk –amfetaminę używały w gimnazjum 4 osoby (0,4% badanych). W szkołach ponadgimnazjalnych 9% uczniów przyznało się do zażywania tego narkotyku.

Następnym popularnym środkiem są kleje i rozpuszczalniki –w gimnazjum 12 osób (1,2% ogółu badanych), natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych nie stwierdzono ich zażywania.

Tylko w szkołach gimnazjalnych wystąpiło zażycie LSD (0,3%) oraz bardzo niebezpiecznej kokainy (0,3%).

Ankieta miała także na celu określenia dostępności narkotyków. W gimnazjach 91% badanych (895 gimnazjalistów) stwierdza, że dostęp do tych środków jest łatwy. W szkołach ponadgimnazjalnych 67% uczniów wskazuje na łatwą dostępność narkotyków.

Z danych uzyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morągu wynika, iż problem narkotyków wystąpił u 3 podopiecznych.

Komisariat Policji w Morągu zarejestrował w 2006 roku 895 przestępstw, w tym 30 z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Spośród 604 podejrzanych było 53 nieletnich. Z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii 19 podejrzanych w tym 2 nieletnich.

Wyniki ankiet uzyskanych ze szkół wskazują iż problem narkomanii ma tendencję wzrostową, zainteresowanie narkotykami wzrasta z wiekiem uczniów.

Z bieżących informacji placówek oświatowych wynika, że na poziomie szkół podstawowych nie odnotowano przypadków używania narkotyków, w populacji gimnazjalistów problem ten dotyczy 1% młodzieży, a w populacji młodzieży ponadgimnazjalnej –1,11%.

• Cele programu

Cele strategiczne:

1. Ograniczenie używania narkotyków oraz problemów związanych z tym zjawiskiem.
2. Wdrażanie do pozytywnych zachowań, promowanie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy ukierunkowanej na osoby uzależnione oraz ich rodziny.
2. Zintegrowanie oddziaływań profilaktycznych (młodzież, rodzice, wychowawcy).
3. Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów i zagrożeń związanych z używaniem narkotyków.

• Wskaźniki oceniające realizację zadań:

I Zad. –Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem:

- ilość osób korzystających z Poradni Psychiatrycznej i Leczenia Uzależnień
- ilość osób korzystających z grupy wsparcia

II Zad. -Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej:

- ilość osób, którym udzielono merytorycznej pomocy.

III Zad. -Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo –rekreacyjnych dla uczniów:

- liczba i zasięg programów
- ilość uczestników programu
- ilość osób przeszkolonych w zakresie problemu uzależnień
- ilość osób, które skorzystały z wypoczynku letniego
- ilość osób, które korzystały z pozalekcyjnych zajęć sportowych
- ilość zakupionych materiałów

IV Zad. -Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- liczba podejmowanych i realizowanych projektów
- ilość uczestników

V Zad. -Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczenie społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego:

- ilość osób korzystających z pomocy
- kwoty udzielonego wsparcia
- ilość zawartych kontraktów socjalnych
- ilość i efektywność kontaktów.

• Realizatorzy i podmioty współpracujące:

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Placówki oświatowe,
4. Morąski Dom Kultury i Sportu,
5. Komisariat Policji,
6. Sąd Rejonowy w Ostródzie,
7. Organizacje sportowe i inne pozarządowe zajmujące się problematyką.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Marek Kuchowski

Harmonogram działań i wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2010.

Zadania	Sposób realizacji	Terminy	Koszty	Odpowiedz.
1	2	3	4	5
I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.	1. Poszerzenie podstawowej oferty Poradni Psychiatrycznej i Leczenia Uzależnień o pracę młodzieżowej grupy z uzależnieniem krzyżowym. 2. Stworzenie warunków do funkcjonowania grupy współuzależnionych w formie grupy wsparcia lub grupy terapeutycznej w zależności od potrzeb i możliwości.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA NFZ	Współpraca z kierownikiem przychodni i terapeutami.
II. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.	1. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień: - dyżury psychologa - dyżury prawnika - pedagoga	cały rok	Finansowanie GPPN	Współpraca z osobami zatrudnionymi do realizacji zadań oraz instytucjami i stowarzyszeniami pomocowymi.
RAZEM			2.000zł	
III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów.	1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjach : - „Spójrz inaczej”, „Noe” i inne programy profilaktyczne, - teatralne spektakle profilaktyczne 2. Szkolenie „Dopóki masz wybór” nauczycieli prowadzących zajęcia sportowo-rekreacyjne 3. Wypoczynek letni (obozы profilaktyczne, biwaki, kolonie) 4. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych 5. Zakup materiałów informacyjnych dla rodziców i nauczycieli	cały rok wg. terminów uzgodnionych ze szkołami VII-VIII Cały rok	Finansowanie GPPiRPA 4.000zł 2.000zł Finansowanie GPPiRPA 2.000zł	Pełnomocnik burmistrza ds. Profilaktyki i RPA, współpraca z realizatorami, pedagogami i dyrektorami szkół.
RAZEM			8.000zł	
IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.	1. Dofinansowanie inicjatyw z zakresu profilaktyki i propagowania zdrowego stylu życia realizowane przez szkoły, inne instytucje, organizacje, osoby fizyczne.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA GPPN	Współpraca z oświatą, Morąskim Domem Kultury i Sportu, kościołami, organizacjami i sportowymi i innymi zajmującymi się profilaktyką i propagowaniem zdrowego stylu życia.
V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczenie społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.	1. Udzielenie pomocy finansowej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych. 2. Zawieranie kontraktów socjalnych. 3. Integracja ze środowiskiem osób uzależnionych i ich rodzin. 4. Współpraca z placówkami i instytucjami zajmującymi się pomocą.	cały rok	Finansowanie ze środków MOPS-u	Dyrektor i pracownicy socjalni MOPS-u.
RAZEM			10.000zł	
OGÓLEM			10.000zł	

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIAŃSKIEJ
Marek Radkowski